

Lời giới thiệu: Miền Nam Việt Nam thực sự đã không bước tiếp trên những di sản quân sự khi thời trận Phước Long bắt đầu.

Cũng không do việc mất Ban Mê Thuột. Toàn bộ cuộc tái phân trí trở thành cuộc rút lui bị thảm đã diễn ra việc mất miền Nam thực sự bắt đầu từ lúc Pleiku ra đi.



Sau Khi Bị Tàn Lành Quân Đoàn II Di Tàn Về Nha Trang, Hoàng hôn chớp xuồng Pleiku, Phước Xá Trần Ngọc Ngạn: Trận, Giã, Lũn, Bé Không Bị T Di Đâu

Nhân dịp tháng 4-2004, 29 năm sau, Dân Sinh San Jose phỏng vấn 2 bài báo chớp lóe trên phim về cuộc rút quân kể trên. Bài báo thứ nhất đăng trên Chính Luận số 3338 ngày thứ Ba 18 tháng 3-1975 với tựa đề: Hoàng hôn chớp xuồng Pleiku. Bài báo này do phóng viên Nguyễn Tú điếu viết trong lúc chính ông cũng đang tìm kiếm những tháo chạy.

Bài báo thứ hai trên Chính Luận với tựa đề: 8 giờ đêm Chết Nhạt, Kontum – Pleiku bị thảm ra đi, bước lùi phía sau những cột khói, những vùng lóa. Bài này đăng ngày 19 tháng 3-1975 và đề cập ghi là do Nguyễn Tú đề cập, xen lẫn những tiếng khóc nức nở của chính ông.

Bài phóng sự ngày 16 tháng 3-1975 trên Chính Luận Sài Gòn : Hoàng hôn chớp xuồng Pleiku

Tác Giả: Giao Chi – San Jose

Thứ Năm, 18 Tháng 3 Năm 2010 15:26

Bài báo th hai này đăng trang nh t báo Chính Luận s 3339 đ c coi là tin t c duy nh t đ c loan báo v cu c rút quân Cao Nguyên. Bài này đã đ c các báo ngo i qu c đ ch l i và đăng t i trên các h th ng tin t c qu c t .

Hai bài báo k trên trích trong tài li u s u t m c a IRCC dành cho vi n b o tàng Vi t Nam t i San Jose. Ký gi Nguyễn Tú sau th i gian k t l i Vi t Nam hi n đã qua M đ nh c t i DC.

(Sài Gòn 17-3) Chi u t i Ch Nh t ngày 16 tháng 3-1975, b n Nguyễn Tú, đ c phái viên Chính Luận t i chi n tr ng Quân khu 2, đã t Pleiku g i đi n tho i v cho bi t tình hình Pleiku, sau khi B T L nh Quân Khu 2 di t n v Nha Trang.

B n Nguyễn Tú cho bi t là trong hai ngày qua, đ ng bào trong toàn t nh đã hoang mang t i c c đ khi nghe tin các bài phát thanh ngo i qu c loan báo B T L nh Quân Khu 2 di t n v Nha Trang. Gi i h u trách không có l i gi i thích nào đ tr n an đ ng bào m i phút l i càng m t thêm tinh th n, m nh ai lo li u ph ng ti n di t n ra kh i vùng giao tranh và tránh m t quân c ng s n.

Chi u qua, các ph xá đã đóng c a không buôn bán c m ch ng nh tr c đ y và đ ng bào đã đ xô h t ra đ ng, nh n nháo ng c xuôi tìm l i ch y. Ng i ta thuê bao đ m i lo i xe, ch t h t đ đ c qu n áo đ chu n b ch y. Giá xe t 200 ngàn, n a tri u m t chi c đã tăng lên nhi u h n n a. Nh ng ng i ít ti n cũng vét túi, chung nhau thuê xe, và các lo i xe, t xe lam, xe v n t i, xe lô, xa nhà, xe Honda, cho đ n c xe i đ t, xe c u h a, xe c n tr c, máy cày v.v... đ u ch t đ y p đ đ c, đ u n i đuôi dài dài trên các đ ng ph chính nh Hoàng Di u, Võ Tánh, Phan B i Châu, Quang Trung, Hai Bà Tr ng. T t c đ u r n ràng di chuy n, nh ng không bi t di chuy n theo l i nào, vì con đ ng duy nh t có th ch y v Quy Nh n là qu c l 19 thì đã b đ ch c t. Áp l c c a quân c ng s n v n n ng n trên con đ ng băng r ng băng núi này, cái ch t có th đe đ a t p th t n n b t c n i nào và b t c gi phút nào.

Nh ng chuy n bay c a Hàng Không Vi t Nam đã ng ng t m y hôm nay nên phi tr ng ch còn là n i ho t đ ng r n r p c a các lo i máy bay quân s . Tin t c m t s gia đình thu c B T L nh Quân Đoàn và các ngo i ki u đ c di t n ra kh i Pleiku làm cho m i ng i càng thêm h t ho ng. H ch còn trông ngóng vào con đ ng s ng duy nh t là qu c l 19. H c u nguy n và mong ngóng cho qu c l này đ c gi i t a mau l đ lánh xa n i quân c ng s n kéo t i.

Cố gắng hoạt động càng thêm mãnh liệt hơn khi mặt trận đường bảo vệ miền Bắc Kontum, Thành An, Phú Nhuận v.v... kéo về Pleiku chiến trường chiến lược. Ấm áp... đời kinh hoàng và chiến Đông Ba rực cháy ngày nào miền Trung là mặt trận ác liệt khó xóa nhòa trong tâm trí người.

Đốt nhau ngược xuôi ngoài đường phố, và đường bảo vệ gác thềm hỏi nhau biết chuyện đi đâu bây giờ? Tất cả tuấn, báo chí không lên Pleiku nữa, do đó có mệnh lệnh chiến trường lệnh tuyên bố rút binh tinh của các giới chức Sài Gòn cũng không được.

Qua đời thơ, bạn Nguyễn Tú báo tin cho tòa soạn và bạn chiến Chính Luận biết là bạn đang tìm cách thoát khỏi Pleiku cùng đường bảo vệ và sau đây là bạn tin tức cùng của bạn tại Pleiku gửi về cho tòa soạn và bạn chiến Chính Luận.

Lời thêm mặt hoàng hôn:

Bạn Nguyễn Tú cho biết, qua đời thơ, nguyên văn như sau:

Lời thêm mặt hoàng hôn, có thể hơn thế nữa, biết đâu. Trưa hôm nay từ 12 giờ, dân chúng Thanh An, Phú Nhuận và các vùng lân cận Pleiku đều xô về thị xã Pleiku. Họ đang sống nhằng giằng phút lo âu, kinh hoàng ngoài đường phố. Trên khắp ngõ đường đều chờ các xe đi loa, xe quân sự, xe dân sự, xe chiến hàng, xe đi đất, xe chiến địa, xe máy kéo có rơm mốp, bên trên chốt dây nhằng “gia bố” cùng của dân chúng. Tất cả các gia đình, già trẻ lớn bé, dân sự cũng như quân sự, người sống trên xe, đều chờ đợi mà họ không biết là đi đường nào. Các lực lượng đi đến của ta và các lực lượng trong ngành an ninh, quân cảnh, cảnh sát đều không còn có thể kiểm soát được nữa. Vì tất cả các nhân viên đó đều lo lắng cho chính gia đình họ. Ngoài đường phố đầy rẫy nhằng ngổ ngứ đi bộ. Nhằng quân nhân, và thằng dân tay xách nách mang và bồng bế các trẻ thơ, xách nhằng giằng đường lang thang khắp phố, không biết đi đâu nữa. Pleiku đang sống trong mặt không khí kinh hoàng chiến trường thây, hơn cả đô Huân năm 1972.

Kontum – Pleiku coi như bất bại, vì các nhân viên có trách nhiệm đã chịu lo cho riêng gia đình họ và không còn ai còn có tinh thần dũng cảm trách nhiệm của mình... Sự kiểm soát đã rút ra ngoài tay của các giới lãnh đạo chính quyền thành. Riêng các lực lượng chính quy còn có kỷ luật và tinh thần chiến đấu. Nhằng tình trạng hơn lo báo trước của dân chúng Pleiku ra đời ngoài đường, đã tỏ ra nên mặt cảnh tượng thây không thể tưởng tượng nổi. Trên khuôn mặt người

Bài phóng sự ngày 16 tháng 3-1975 trên Chính Luận Sài Gòn : Hoàng hôn chớp xuồng Pleiku

Tác Giả: Giao Chi – San Jose

Thứ Năm, 18 Tháng 3 Năm 2010 15:26

ngườ i đ u l v lo âu, không t h t. Chi n tranh th c s ch a t i Pleiku. Ch a m t đ n pháo kích nào c a đ ch b n vào th xã Pleiku. Hoàng hôn c a Pleiku có th coi nh đã b t đ u, đ ng th i có th t p luôn nh ng c nh hoàng hôn khác.

Tình tr ng Pleiku bi th m quá!

Bài phóng sự t p theo v t ngày 17 tháng 3-1975.

8 Gi Đêm Ch Nh t, Kontum – Pleiku Bi Th m Ra Đi B L i Phía Sau Nh ng C t Khói, Nh ng Vùng L a

B n tin này đ c đ c g a t ng khóc n c n c a b n báo đ c phái viên Nguy n Tú

(Sài Gòn 18-3) Sáng nay b n báo đ c phái viên Nguy n Tú, t i m t đ a đi m đ ng chân trên đ ng rút lui c a quân dân hai t nh Kontum – Pleiku, báo tin qua đi n tho i quang c nh di t n bi th m c a đ ng bào. D i đây là nguyên văn ghi l i l i b n Nguy n Tú đ c qua đi n tho i.

T t c lên đ ng:

T i nay, Pleiku đã th c s h n lo n. T t c dân chúng Pleiku thêm vào đó dân chúng ven t nh, dân chúng thu c vài qu n g n th xã Pleiku, và c dân chúng Kontum đã đ xô nhau ch y v Pleiku đ u xu ng đ ng và t ch c m t đêm không ng . Không ph i đ bi u tình ch ng ai, mà đ v i vàng h t ho ng t p t c ch t các hàng hóa, bàn gh , t gi ng, cùng nh ng v t đ ng riêng lên đ th xe: Xe lam, 3 bánh, xe v n t i h ng n ng, xe Jeep, xe đ t rác, xe GMC nhà binh, xe Honda. Th m chí xe be, xe c n tr c, xe máy kéo, trác l , xe h t rác. C đ n xe ch a l a cũng đ đ c dùng đ ch t đ và ch ng i. Xe nào ch t xong đ là ng i leo lên ng i s n, xe nào đôi nhíp cũng g n nh th ng b ng, vì ch t quá n ng.

T tr a, các l c l ng an ninh trong th xã Pleiku nh Quân C nh, C nh Sát b t t c nhi m s không còn th y bóng m t ai, m c dù hôm qua th B y 15 tháng 3 còn canh phòng r t gay g t

các ngã ra vào thành và thị xã Pleiku.

Mọi đường phố không còn một nhân viên công an nào giữ trật tự nữa. Tất cả mọi người đi vào và nhà lo việc đi tìm cho gia đình. Liên lạc vô tuyến của họ ngừng quân đội không còn được đi vào hòa và họ hiểu như trước của tuy vẫn chưa hẳn yên ổn. Các nhân viên truyền tin cũng thay phiên nhau về nhà để lo việc đi tìm gia đình. Sự kiểm soát an ninh trật tự có thể coi như đã tuột khỏi tay chính quyền địa phương Pleiku. Tất cả dinh Đồi Tá Thành Trảng Pleiku, các ngành viên, các Trường Ty, Sự họp tập ra vào họp liên miên.

Chưa bao giờ các đội dân quân công an địa phương và chính quyền đã sát cánh với nhau như thế. Chưa bao giờ lập pháp, hành pháp, tư pháp đều đồng lòng, một dạ như thế. Đồng lòng một dạ trong một câu hỏi duy nhất: Bao giờ thì đi tìm? Mọi người thì đi tìm? Trên thực tế thì Pleiku đã sống giờ phút 25 phút hôm qua thì Bộ 15 tháng 3. Hôm nay Chiều Nhật 16 tháng 3 lúc 19 giờ đã có đội tìm kiếm trong toàn thị xã.

Đèn ngoài đường và trong các gia đình cũng chớp chớp sáng. Có lẽ là một hồi hoa đăng cuối cùng. Khi các đường phố, dân chúng đi tìm họ sẽ nhận được, tất cả. Ngay tối hôm nay 16 tháng 3, các xe nào đã chờ đợi chờ đợi trên Quốc Lộ 14 đi về Phú Bình thành một đoàn dài. Những người kể từ 20 giờ ngày hôm nay Chiều Nhật 16 tháng 3, sẽ di chuyển toàn dân của dân chúng một thực sự bắt đầu, đoàn xe sẽ chờ đợi hàng ngàn chiếc, bắt đầu pha nối đuôi nhau trên hàng cây sẽ trông như một cuộc “trở về nhà sau cuộc chiến đấu.” Những dây đầu phố là “đoàn xe thanh bình.”

Sáng kiến vĩ đại:

Cuộc đi tìm kiếm quy mô của hai thành phố là Kontum và Pleiku do sáng kiến thành nhân có thể coi như là “vĩ đại” của thành Tây Nguyên hào lãnh này.

“Mục tiêu đầu tiên là Phú Bình. Sau đó sẽ tính.” Đó là lời một đồng bào đi tìm nói với Chính Luận. Những người ra khỏi thị xã, được vài cây số thì đoàn xe bắt đầu vì những chiếc xe như họ như xe lam, xe ô tô nhỏ, xe Honda mua và tất cả. Mọi người sau về kết xe này mọi người đi tìm.

Dân chúng nghèo cũng ra đi bằng những phương tiện thiên nhiên, trời đã phú cho họ là đôi chân của chính họ. Họ đây là già, trẻ, đàn ông, bé, con nít còn bằng trên tay, đàn bà đang mang bầu, tay xách, nách mang một vài manh chiếu, một vài bộ quần áo, quần áo, lo âu, gia đình nấp nấp đi tìm gia đình kia đi hàng một sát bên lề đường để tránh đoàn xe. Đèn pha của đoàn xe làm cho mắt các bóng người công chúng của người đi, những bóng người của các trẻ em tay nắm vạt áo hoặc quần của người đi hay người đi. Họ làm cho họ thấy họ bị lạc trong đêm tối của tâm hồn.

Cuộc di tản này chắc chắn sẽ kéo dài tới ngày hôm sau. Thành là Kontum và Pleiku đã bằng, chính thức và không chính thức. Không chính thức mà chính thức vào hồi 20 giờ đêm ngày Chủ Nhật 16 tháng 3-1975.

Pleiku không còn gì để cho tôi sẵn tin thêm nữa.

Ba lô vẫn công trên vai, hồi 22 giờ 30 tôi theo đoàn người đi tản ra khỏi thị xã Pleiku. Buổi tối hôm nay đẹp quá, hàng ngàn vì sao lấp lánh như thiên thạch nháy mắt với trên gian, hay đó là những ánh sao của dải: “Lên!”

Nếu tôi có một người bạn đồng hành đi bên tôi, tôi sẽ bảo: “Bạn ơi, trên trời có bao nhiêu vì sao thì lòng tôi đau xót còn hơn nữa.”

Đốt, phá, bắn rì:

Các kho súng, kho đạn tại thị trấn Pleiku đã được làm như thiêu hủy, tiếng nổ liên tiếp liên tiếp nổ. Tiếng còi khói đen bốc lên trong lòng các bồn nhiên liệu cũng được làm phá hủy. Tất cả đều bùng cháy. Những khu phố trong thị xã Pleiku đã bị toán người đi phá nhà cửa của các công nhân đã di tản, và đã bị phóng hỏa, ít nhất tôi cũng đếm được 14 đám cháy trong những khu phố khác nhau.

Những tiếng súng cũng đã nổ trong thị xã. Có tin Đới Tá Tỉnh Trưởng Pleiku đã hứa làm cho đốt kho giấy bạc trong Ty Ngân Khố, một kho ngân hàng 300 triệu và trong khi tôi đi xăng để đốt, ông Trưởng Ty Ngân Khố đã bị phóng. Không còn một bác sĩ nào trong thành phố. Quân cũng

Tác Giả: Giao Chi – San Jose
Thứ Năm, 18 Tháng 3 Năm 2010 15:26

nhân dân y viên không còn hoạt động. Một số binh nhân tại dân y viên cũng như một số thuyền binh tại quân y viên Pleiku đã bỏ bờ rời đi vì không còn ai lo cho họ nữa. Chính họ trong tình trạng binh họ nên chúng tôi mình làm được. Ngoài số chèo u chốt đối diện mòn ngay trên giếng nước.

Một nguồn tin đáng tin cậy cho hay là Chuồn thuyền Tắt, Tắt Lành Một Tròn Kontum – Pleiku đang chèo huy cứu cứu thoát khỏi ác ác chính quy đi về hướng Nam trên quóc lộ 14.

Trên đường nóng bỏng:

(Pleiku 17-3) Sáng nay, cuộc di tản đang tiếp diễn ảnh hưởng tới huy hoàng của một ngày đầu tuần. Hàng ngàn chiếc xe dân sự và quân sự vẫn nối tiếp nhau trên quóc lộ 19 đi về hướng Phú Bình. Nhiều xe vì chèo quá nặng không chèo nổi đã bỏ đi trên đường.

Các quân nhân được lệnh triệt thoái dần quy định như của Tắt thuyền Tắt đã thi hành một cách rất trật tự và kỷ luật. Các đoàn về Biệt Động Quân đã được lệnh đi hai bên quóc lộ 14 nhưng chèo xung quanh để bỏ đoàn xe di tản dân sự và quân sự. Các đoàn người đi bỏ thớt là thớt m thớt ng, đàn bà, con trẻ đi bên lề đường ảnh hưởng nặng nề không giữ được trật tự.

Độc quóc lộ tại Pleiku đến Hồn Bình là tận nơi của Phú Bình, đoàn xe chèo nối dài. Đoàn người đi bỏ, bỏ bờ rời đi sau, những họ vẫn chèo gồng lưng đi trên đường nóng bỏng ảnh hưởng của Pleiku. Chèo buổi đêm nay họ có thể tiếp cận Phú Bình bằng đôi chân của chính họ hay không. Số có nhiều người bỏ chốt đối, chốt khát nước đường. Độc Quóc lộ 14 đi về phía Phú Bình các làng, các ấp, các buôn thuyền thuyền không còn một ai. Cảnh hoang tàn độc quóc lộ 14 tôi không làm sao mà còn có trí óc để nghĩ ra những danh từ thuyền thuyền vùi đổ.

Bỉ thớt quá đường bào ối!

*Hôm nay thay vì lá thớt hàng tuần số thuyền thuyền của tôi có thể ngủ ngon và không mất giấc.
Mong quý về để giúp đỡ xa ối cái thớt đồ để ánh sáng họ cho.*

Bài phóng sự ngày 16 tháng 3-1975 trên Chính Luận Sài Gòn : Hoàng hôn chớp xuồng Pleiku

Tác Giả: Giao Chi – San Jose

Thứ Năm, 18 Tháng 3 Năm 2010 15:26

Cho tôi nay vẫn không thể hiểu được tình hình Kontum – Pleiku là gì đâu mà ra và tôi sao lại có sự ra đi hấp tấp trong dân chúng trong khi các nhà cầm quyền quân sự đã trừ liêu u kế hoạch trên thực. Không có gì thích nào cho dân chúng. Không có thể chắc nào để di tản dân chúng trong trật tự và an ninh, không có một sự trợ giúp nào cho các dân nghèo không có phương tiện đi xe.

Từ năm 1954 cho tôi nay, chính tôi đã chứng kiến bao cuộc di tản. Cuộc di tản Kontum – Pleiku đúng là cho tôi một mặt chán chường. Sự vắng mặt của những hy vọng mong manh từ năm 1954 đến năm 1975 tôi nay tôi cảm thấy không còn được sự, để ý chí để bù đắp lại cái chút hy vọng mong manh này nữa. Ngoại trừ phía Pleiku khói vẫn ngùn ngụt bốc lên vì những đám cháy đêm qua.

Đúng là xe tăng, đại pháo đổ ra hai bên đường để bảo vệ những chốt xung yếu để cho đoàn xe di tản dân sự và quân sự có thể đi chót lốt tại Hố u Bùn tức là Phú Bùn. Những trên đó quân lực là 14 tại Pleiku tại Hố u Bùn vẫn xảy ra những đoàn đường kẹt xe, có thể kể hàng 5 đến 10 cây số chĩa mũi nhọn đoàn xe có thể tại Hố u Bùn được không. Và tại Hố u Bùn sẽ đi đâu chĩa ai rõ. Riêng cho tôi không còn có trí óc nào để nghĩ đến những đường lại dù những đường lại chỉ là một giây, một phút sau đó.

Đến đàm đạo đó...

Nguyễn Tú, Chính Luận

Ghi chú: Trên đây phóng viên Nguyễn Tú mặt chỉ chứng thu thập được đó là một câu chuyện rút quân bị thảm và sau đó thì hết phương tiện liên lạc. Thành sự đoàn quân dân rút tại Tây Nguyên và Duyên Hải đã hoàn toàn làm tan rã cả Quân Khu II với hàng ngàn người chết đói và đả đốn cả nh toàn thể miền Nam và ra thành những mảnh vỡ.